

# Varautuva viljelijä-hankkeen aloituswebinaari 3.2.2026 Viljelijän henkilöriskin hallinta

Sari Mäkinen-Hankamäki, Melan asiakasvastaava, työturvallisuusneuvoja

# Yrittäjä yrityksen tärkein voimavara

Henkilörisikin  
hallintaan  
kuuluu

- Työhyvinvoinnista huolehtiminen
- Työterveyshuollon käyttö
- Työkykyriskistä huolehtiminen ←
- Työturvallisuustyö ←

# Maataloustöissä kuoli viime vuonna 9 henkilöä, kertoo TTT-lehti – muutos aikaisempaan hälyttävä

KOTIMAA

## Sonni puski isännän kuoliaaksi – Vuodessa 23 kuolemaan johtanutta työtapaturmaa

Vuonna 2023 tapahtui 23 kuolemaan johtanutta työtapaturmaa, joista puolet sattuivat maa- ja metsätalousaloilla.



## Kouvolassa

Omaiset hälyttivät poliisin, kun uhri ei ollut saapunut sc kotiin maatilan töistä.

Jaa



Kotimaa

## Maatilan omistaja kuoli tapaturmassa



STT  
Keskipohjanmaa

Ke 3.9.2025 klo 13:57 | Päivitetty: Ke 3.9.2025 klo 13:58



Kouvolassa Kymenlaaksossa sijaitsevalla maatilalla tapahtui tiistaina onnettomuus, jossa kuoli maatilan omistaja. Asiasta [kertoi](#) Kaakkois-Suomen poliisi keskiviikkona.

## Maatilojen tapaturmat entistä vakavampia

Maatilat ovat tapaturmaherkkiä työpaikkoja. Päätyneet kylvötyöt näkyvät jälleen piikkinä maatalouden tapaturmatilastoissa. Eniten onnettomuuksia tapahtuu kuitenkin eläinten kanssa.



## Lähes puolet kaikista viime vuoden työkuolemista tapahtui maa- ja metsätalousalan töissä

Lähes puolet viime vuoden työkuolemista tapahtui maa- ja metsätaloudessa. Alan vaarat mietityttävät myös alan opiskelijoita.



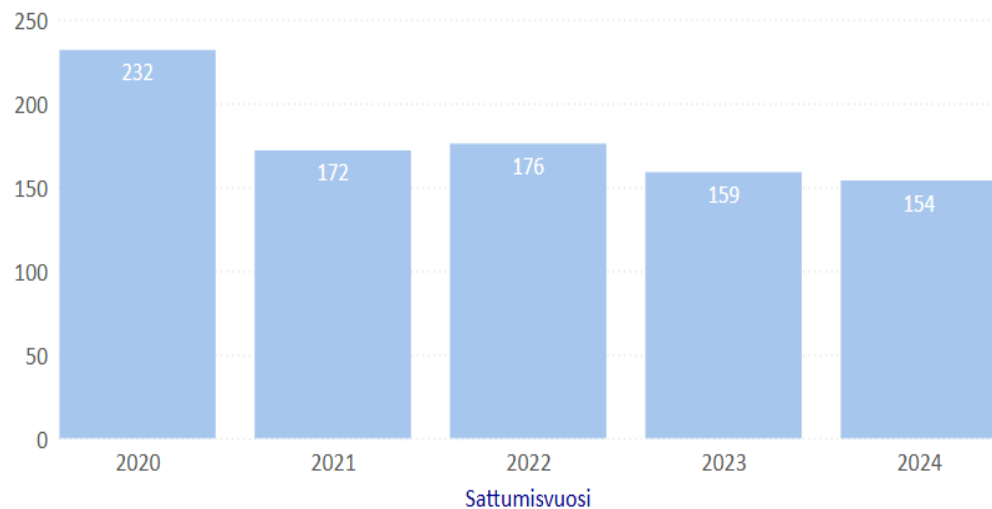
- ✿ Yksintyöskentelyn ja yrittäjien työturvallisuus
  - ✿ OTKES-teematutkinnassa esiin nostettu aihe
  - ✿ Työturvallisuusvastuiden epäselvyydet ja puutteet, vaikuttaminen yrittäjien työturvallisuusosaamiseen ja asenteisiin

# Työhygieniasta ja työturvallisuudesta

- Työhygienia: altisteet (fysikaaliset, biologiset ja kemialliset), niiden mittaaminen (suoraan osoittavat ja keräävät menetelmät) ja niiden hallinta (materiaalivalinnat, tekniset toimet mm. ilmanvaihto ja kotelointi) sekä jäännösriskin hallinta henkilönsuojaimilla.
- Työturvallisuus on toimintaa, jonka tavoitteena on varmistaa työntekijöiden fyysinen ja henkinen terveys sekä työkyky työssä. Käytännössä työturvallisuus kattaa fyysisten, psyykkisten ja sosiaalisten työolojen parantamisen sekä riskien tunnistamisen ja hallinnan.
- Maataloudessa yleinen ajatusmalli: työturvallisuus = työtapaturmat (ja ehkä ergonomia)
- Havainto: v. 2024 kuolemaan johtaneista työajan MATA-vahingoista n. 45 % johtui (ainakin epäsuorasti) altisteista

# Maatalousyrittäjän työvahingot Keski-Suomi 2020-2024

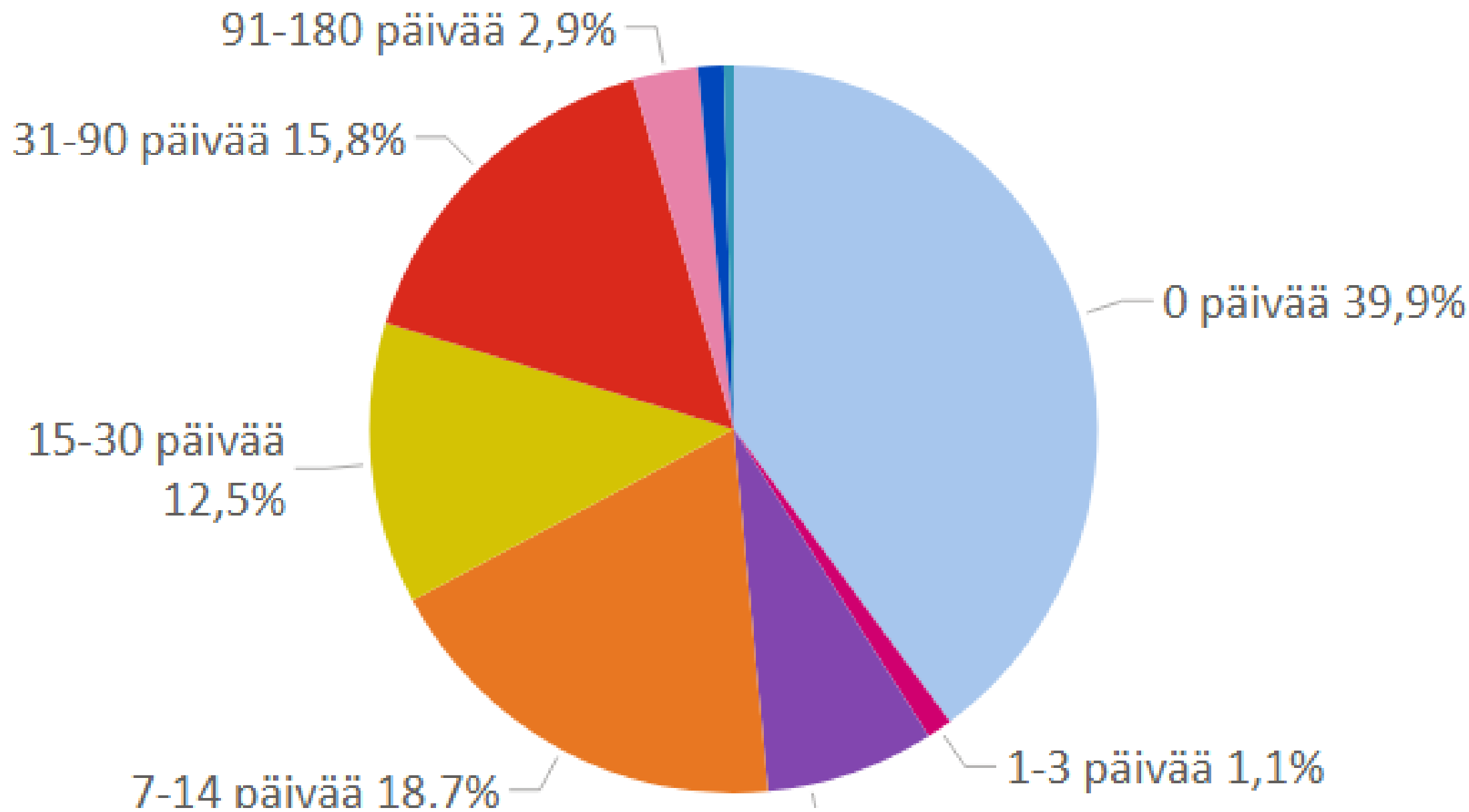
Vahingot sattumisvuosittain



Työtehtävä, lkm ja osuus vahingoista

MATA-vahingot (kaikki)

|  |     |        |
|--|-----|--------|
| ⊕ Kotieläintalouden töissä sattuneet tapaturmat                | 347 | 38,86% |
| ⊕ Muussa maataloustyössä sattuneet tapaturmat                  | 239 | 26,76% |
| ⊕ Metsätöissä sattuneet tapaturmat                             | 117 | 13,10% |
| ⊕ Maanviljelytöissä sattuneet tapaturmat                       | 97  | 10,86% |
| ⊕ Maatalouteen liittyvässä rakentamisessa sattuneet tapaturmat | 43  | 4,82%  |
| ⊕ Muissa MATA-vakuutetuissa töissä sattuneet tapaturmat        | 29  | 3,25%  |
| ⊕ Vapaa-ajan tapaturmat  | 18  | 2,02%  |
| ⊕ Kalastuksessa tai kalanviljelyssä sattuneet tapaturmat       | 3   | 0,34%  |



# Työpaikkakuolemat maataloudessa, 2023 (Otkes 2024)

Onnettomuus puunkaadossa

Maastopalo / housujen syttyminen

Seosrehuvaunuun joutuminen

Traktorin alle puserduminen korjaustilanteessa

Klapikoneen syöttölaitteeseen joutuminen

Puristuminen traktorin kauhan ja seinän väliin

Putoaminen rakennustelineen pettäessä

Puristuminen pyöröpaalin alle

Sonni puski henkilön päin traktoria

Kalliolta putoaminen puunkaato-tilanteessa

# Johtopäätökset

Johtopäätökset sisältävät teematutkinnan tapausten syyt. Syyllä tarkoitetaan erilaisia tapahtumien taustalla olevia tekijöitä ja niihin vaikuttavia välittömiä ja välillisiä seikkoja.

1. Maa- ja metsätalouseläällä pienten yritysten työmenettelyiden turvallisuus ja työturvallisuustiedon hyödyntäminen jää yrittäjän omaehtoisen aktiivisuuden ja resurssien varaan.
2. Etenkin yllättävissä tilanteissa yksin työskentely voi johtaa siihen, että vaaran tunnistaminen ja keinot tilanteen hallitsemiseksi jäävät riittämättömiksi.
3. Työsuojeluvalvonta ja ohjaus kohdistuvat työntekijöihin ja työntekijän suojelemiseen. Yrittäjät vastaavat itse omasta työturvallisuudestaan. Työturvallisuusosaaminen perustuu pitkälti yrittäjän omaan aktiivisuuteen.
4. Usean toimijan yhteisellä työpaikalla töiden suunnittelun ja koordinoinnin puutteet vaarantavat sekä yksittäisen toimijan että työpaikan kokonaisturvallisuuden.
5. Työn sujuvoittamista palvelevat työtavat kehittyvät usein vähitellen ja suunnittelemattomasti. Toimijat eivät välttämättä tunnista toimintatapoihin liittyviä riskejä.

# Esimerkit altistumisesta

## Maatalouden pölyjä

*Peltotyöt – kevättyöt ja sadonkorjuu*

Pölyisyyteen vaikuttavat

- työ
- maalaji ja sen kosteus
- sääolot

Pölyn vähentäminen → Tekninen ratkaisu: työkoneen ohjaamo

- ilmansuodatin vaihdetaan vähintään vuosittain
- toimiva ilmastointilaite luo riittävän ylipaineen
- ovet ja ikkunat kiinni (ja ehjät), tiivisteet kunnossa

Työterveyslaitos → Hengityksensuojain

- ohjaamon ulkopuolella, hyttömät työkoneet



## Hengityselinsairauksia

- Allerginen nuha, astma, alveoliitti (=homepölykeuhko)
- Ärsytysastma (yleensä kemikaalit/kaasut, mutta myös *endotoksiinit* voivat aiheuttaa)
- ODTS (=orgaanisen pölyn aiheuttama toksinen oireyhtymä)
- COPD (=keuhkohtaumatauti)
- Krooninen bronkiitti
- Keuhkosityöpä
- Zoonoottiset tartuntataudit

## Ihotauteja

- Ärsytys- ja allerginen kosketusihottuma, proteiinikosketusihottuma, ihoinfektiot

## Työterveyslaitos

---

# Pienkuormain sisätiloissa

- Melua 85 - 90 dB
- Tärinää ja iskuja
- Pienhiukkasia (dieselpakokaasuissa)

- jopa 400 000 kpl/cm<sup>3</sup>

- Tapaturmavaara
- Palovaara



Työterveyslaitos

31 / 46

# Työturvallisuustyö systemaattiseksi

Henkilöriskin  
hallintaan  
kuuluu

- Vaarojen tunnistaminen
- Riskien arviointi
- Korjaaminen
- Seuranta

## Tavoite

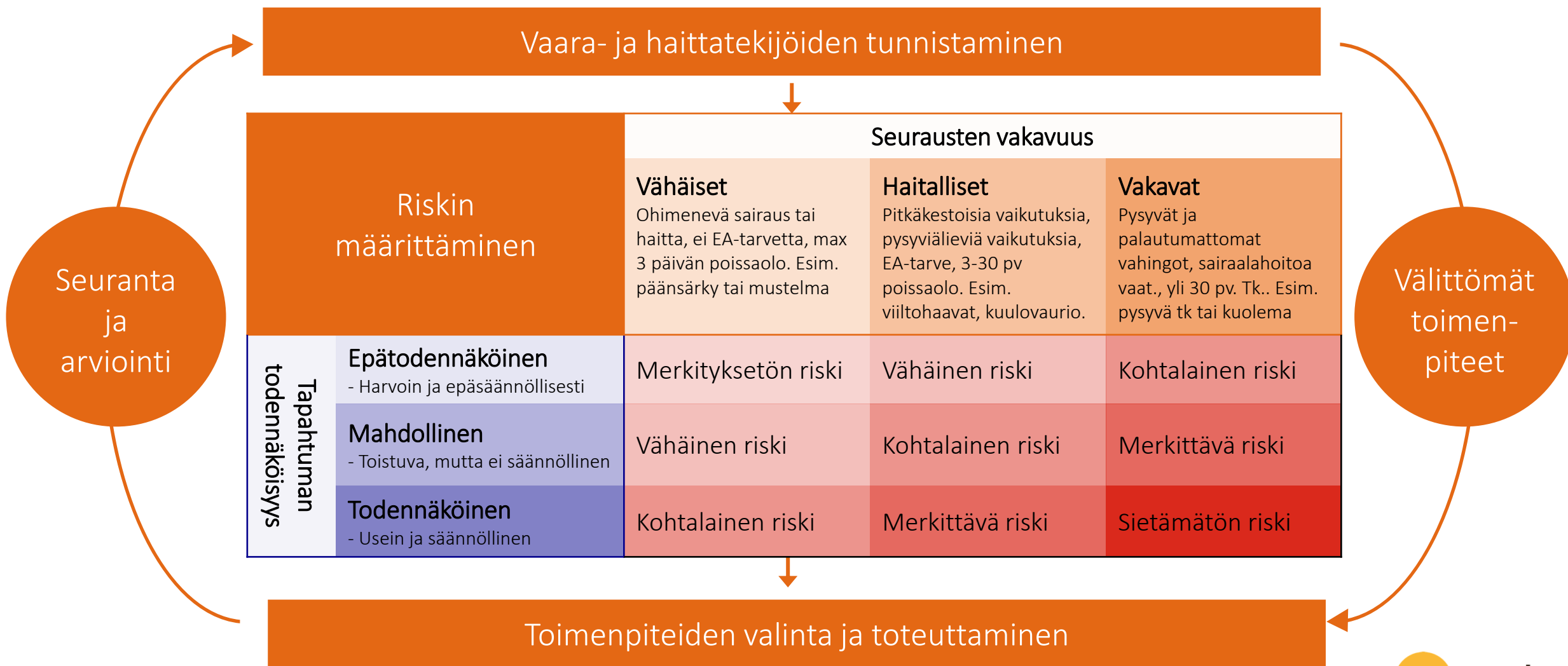
Tapaturmien ja ammattitautien väheneminen ja työhyvinvoinnin edistäminen

## Visio

Nolla tapaturmaa maataloudessa



# Riskienhallinta



# Työturvallisuusneuvoja käytettävissäsi

- Motivoi asiakkaita työturvallisuuteen, taustalla on Nolla tapaturmaa -ajattelu.
- Keskustelee asiakkaiden kanssa maatalouden vaaroista ja riskeistä yleisellä tasolla
- Neuvoo asiakkaita maatalouden riskienhallinnassa perehdyttämällä heitä Melan uuden riskienhallintatyökalun käyttöön ja opastamalla työtapaturmien virtuaalikokemuksissa tilaisuuksissa.
- Neuvoo ja ohjaa asiakkaita maataloudessa käytettävien henkilönsuojainten valinnassa ja käytössä, esittelee asiakastilaisuuksissa suojaimia (Farma rin suojainsalkku) sekä tekee tunnetuksi suojainten verkko-oppimisympäristöä (Farmarin suojaintutkinto).



# Työkykyriskistä huolehtiminen

Henkilöriskin  
hallintaan  
kuuluu

- Työkykyriskistä huolehtiminen



Eläke (MYEL)- ja Tapaturma(MATA) vakuuttaminen



**MYEL-työtulo riittävän korkealle tasolle!**

**MYEL-työtulo 22 220 e/v** (Keski-Suomessa keskimäärin (2024), )

**vihreällä vaihtoehto 44 000 e/v**

\*MATA-tapaturmapäiväraha **61 (122) e/päivä**

\*Mela-päiväraha **43 (86) e/päivä**

\*Kela-päiväraha **51 (75) e/päivä**

\* Täysi vanhuuseläkkeen määrä **1 100 (2 200) e/kk**

# Yksi kuntoon laitettava asia

MYEL-  
työtulo  
kohdalleen!

- Huolehdi että MYEL-työtulosi on ajantasainen ja riittävän korkealla tasolla!
- Se määrittää eläke- ja sosiaaliturvaasi, mikäli sattuu tapaturma, kohtaat ammattitaudin tai sairastut tai jäät vanhempainvapaalle. Kuoleman kohdatessa se turvaa omaisten toimeentuloa.

---

# Kiitos!

Seuraa meitä

---

 [Maatalousyrittäjien eläkelaitos Mela](#)

 [@melaturva](#)

 [Apurahansaajien Mela](#)

 [@melaviestinta](#)

 [Maatalousyrittäjien eläkelaitos Mela](#)

 **Mela**  
[mela.fi](#)